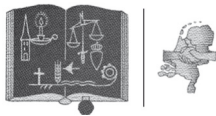

De Saamwerker

Orgaan van de bond
van Christelijke
Gereformeerde
Mannenverenigingen
in Nederland

75ste jaargang
februari 2018

1

PAGINA	IN DIT NUMMER:
2	Van de voorzitter
3	Echt vrij!
5	Bijbelstudie Psalm 130
8	De brief aan een baas
11	Spreekers voor de mannenthemadagen
12	Jaarverslag 2017
15	Nieuws uit Veenendaal
16	Beknopte Gereformeerde Dogmatiek
18	Vragen staat vrij
20	Blijvend van de Reformatie leren?
23	Boekbespreking

Colofon

**Uitgave van de Bond van Christelijke
Gereformeerde Mannenverenigingen
in Nederland**

Internet: www.mannenbond-cgk.nl

Verschijnt 4x per jaar

Volgende uitgave D.V. medio september

Commissie van redactie

A. Kok, Veenendaal
ds. C.J. Droger, Vlaardingen

Redactieadres

A. Kok
Regentesselaan 66
3905 GX Veenendaal
telefoon: 0318-529646
akok@kliksafe.nl

Secretariaat

A. Kok
Regentesselaan 66
3905 GX Veenendaal
telefoon 0318-529646
e-mail: administratie@mannenbond-cgk.nl
(voor boekrecensies, ledenadministratie
e.d.)

Abonnement

Leden € 15,- per jaar
Niet-leden € 17,50 per jaar
Losse nummers € 2,50 per exemplaar
Postgiro NL23INGB0000992401 t.n.v.
Bond van Chr. Geref. M.V. te Zeist

© Bond van Christelijke Gereformeerde Mannenverenigingen
in Nederland

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag
worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd, opgeslagen
in een geautomatiseerd gegevensbestand of uitgezonden,
hetzij elektronisch, mechanisch door middel van fotokopie,
microfilm, opname of op welke wijze dan ook, zonder voor-
afgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende op
het auteursrecht.

Van de voorzitter

Ik schrijf dit stukje precies een week na de jaarlijkse ledenvergadering van de mannenbond in Baarn. We waren met een kleine groep mannenbroeders bij elkaar en we hadden een goede en gezegende middag met elkaar. Na de afhandeling van de huishoudelijke zaken dachten we met elkaar na over de vraag wat we blijvend van de Reformatie kunnen leren. Samenvattend bleek dat te zijn dat we in onze gemeente het Woord van God centraal blijven stellen, de rechtvaardiging door het geloof als de kern van het Evangelie en van de prediking blijven zien, dat de gemeente een zingende gemeente is en dat we in ons persoonlijk leven zullen streven naar een heilig leven overeenkomstig Gods heilzame geboden. We zullen moeten erkennen dat dat in eigen kracht niet gaat lukken. Dringend is hierbij het werk van de Heilige Geest nodig in ons persoonlijk en gemeentelijk leven. Het gebed om dit onmisbare werk mag wel dagwerk voor ons zijn! Deze vier lijnen hebben ook veel te zeggen voor het werk van de mannenverenigingen. Laat ook daar het Woord van God centraal blijven staan. Laat ook daar de rechtvaardiging door het geloof de spil van alles blijven. Laten we het zingen niet nalaten aan het begin en aan het einde van de vergaderavonden. En laten de leden van de mannenvereniging uitblinken in een heilig leven. Wellicht dat ook dát nieuwe leden zal aantrekken. Ik wens alle mannenbroeders nog een aantal goede avonden toe voordat de zomerstop daar is.

Een liefdevolle groet, broeders!
Ds. C.J. Droger

Echt vrij!

Ik ben de Opstanding en het Leven...
Maak hem los... (Joh.11.25, 44b)

Wat is vrijheid precies? Vraag het aan een aantal mensen en je krijgt verschillende antwoorden.

'Dat ik van niemand afhankelijk ben', of: 'Dat ik kan doen wat ik wil', of: 'Dat ik van mijn angst of beperkingen af kom. En wie zal durven zeggen dat dat altijd verkeerde wensen zijn? Je zult maar onder een kwade knoet hebben gezeten, of beheerst door angst. En toch kun je dan dat wat - naar Gods bedoeling - vrijheid is, nog missen. Wat die echte vrijheid wel is, maakt Jezus op een indrukwekkende manier duidelijk als Hij staat voor het graf van zijn vriend Lazarus.

De spanning moet te snijden geweest zijn. Lazarus ligt nu al vier dagen in het graf. Jezus is diep verbolgen. Intens huilt Hij. Immers, de dood heeft gesproken- een vriend is heengegaan. Wie zou geen tranen laten als je staat op de koude werkelijkheid van een begraafplaats? Al die graven om je heen. Al die mensen. Al die eeuwen. Oude mensen, jonge mensen. Mensen die 'op' waren, maar ook kinderen, of mensen in de kracht van hun leven. Wat kan het dan sterk op je afkomen: we kunnen ons van veel bevrijden, maar niet van de banden van de dood. En al helemaal niet van de oorzaak van de dood. Immers, daar is God duidelijk in: dat elk sterven ons herinnert aan de zonde die naar de wereld en alle mensen - ook naar mij - is doorgetrokken. En dat sterven het moment is dat we onze Schepper onder ogen komen - en dat Hij eerlijk en rechtvaardig over ons leven oordeelt. Hoe zou dat moment voor u of jou uitvallen? Wat heb je God dan te bieden?

Ds. B. Reinders

Hoe kom je van zonden vrij? En alles wat daaraan verbonden is?

Het is die vraag die Jezus daar Zelf oproept. En... beantwoordt! Daar, oog in oog met de diepe werkelijkheid van de dood, roept Hij (en Hij roept het ook ons toe): IK, IK ben de Opstanding en het Leven! Wie in Mij gelooft, zal leven, ook al is hij gestorven. En, wie leeft en in Mij gelooft, zal niet sterven in eeuwigheid.

De dood - ons leven loopt erop stuk. Op Gods oordeel ook. En als dat al zo is, hoe kun je je dan iets voorstellen bij eeuwig leven? Hoe kom ik van zonden vrij? Misschien is dat ook uw levensvraag. Wat moet ik ervoor doen?

Luister, zegt Jezus hier, laat je toch niet verstrikken in die vragen, maar zie op Mij! Zoek niet naar antwoorden, maar naar Mij! IK BEN de Opstanding en het leven. Wie in MIJ gelooft, zal leven, ook al is hij gestorven. Is vrij, eeuwig vrij.

Ja, het is zelfs nog veel meer. Want, wij zeggen wel eens: Gods kinderen hebben hier het eeuwige leven op aarde niet, maar straks mogen ze daarin delen. Maar... hebt u wel gehoord wat Jezus erbij zegt? Een ieder die NU leeft en in Mij gelooft, zal niet sterven in eeuwigheid? Dus... is het waar: wie hier op aarde van Christus is, heeft eeuwig leven. Nu al in beginsel, straks volmaakt. Dan mag je weten: al heb ik nog temaken met dood en ziekte, met zonden en gebreken (en heb ik die te belijden voor Hem), in Christus ben ik toch veilig en beschermd.

Geborgen in Zijn Schuilplaats. Niet gebonden, maar vrij. Dan ga ik niet dood, maar mag ik ontslapen. Bevrijd van lijden, mijn zondige bestaan. Leven in de vrijheid van de kinderen van God.

Wat vrijheid is, visualiseert Jezus daar in Bethanië vervolgens op een indrukwekkende manier. Op Zijn Woord wordt daar de vorst van de dood te kijk gezet. En een dood mens tot leven herroepen. Lazarus, kom naar buiten! Even later staat Lazarus daar, oog in oog met de Opstanding-en-het-Leven. Maar hoe? Nog steeds gewikkeld in windsels van de dood. Banden van de dood hadden hem als ware nog omvangen (Ps.116). Maar dan Jezus' woord: maakt hem los en laat hem weggaan! Maak hem los! Dat hebben ze gedaan, natuurlijk. Verwonderd, verbijsterd. Daar gaat Lazarus, naar huis. Hij kan zich weer vrij bewegen. Zeker, ook hij is later opnieuw gestorven. Maar wat een teken!

Zouden ze het evangelie erin begrepen hebben? De vraag is of wij het begrijpen, nee, geloven! Immers, dat is het nu precies. Ik moet - ook als ik met de Heere leef - losgemaakt worden van alles wat mij nog bindt, wat nog herinnert aan de dood met al zijn oorzaken en gevolgen. Maak hem los! Waar Christus binnenkomt met Zijn levendmakend woord, wordt een mens in de vrijheid gezet. Echt, helemaal vrij!

Hoe dat kan? Omdat Christus Zelf plaatsvervangend Gods toorn en straf gedragen heeft. Omdat Hij zich heeft laten binden, opdat Hij ons zou ontbinden. Omdat Hij Zelf de dood heeft doorstaan als oordeel op de zonde. Het graf in al zijn ontluistering. Maar... omdat Hij die ook heeft overwonnen door daaruit op te staan. Opdat een ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft...

Opdat u gelooft...

Daar is het Hem om te doen. Dat is de weg naar ware vrijheid. Daar had Jezus Zijn leerlingen op een wat verhullende manier ook al op voorbereid toen zij tevergeefs haast wilden maken richting Bethanië. "Ik ben blij voor u dat Ik daar niet was, opdat u gelooft..."

Geloof...

Hij vraagt dus niet: begrijpt u dat? Want, wie zal Zijn kracht en genade begrijpen? Hij vraagt ook niet: voel je dat? Want... mijn gevoel is als de golven van de zee. En wat Jezus ook niet vraagt is: verdien je dat? Want ik zou het tot in eeuwigheid niet verdienen. En voor eeuwig verloren zijn. Maar heel eenvoudig... gelóóft u dat? Geloof, dat vraagt om een lege hand die ik mag leggen op het Woord van God. Ook op dit woord van Jezus: Ik ben de Opstanding en het Leven. Grijp je maar vast aan wat Hij belóóft. Met alles wat je met duizend banden bindt: met je verprutste, mislukte, geslagen, geschonden leven, onder beslag van een onbetaalbare schuld. Geloven: om Jezus' wil je lege handen voor de Heere ophouden en zeggen: hier ben ik. Neemt U mij over. Maak mij vrij door mij te binden aan U. Want het is echt waar: wie de Zoon heeft, is waarlijk vrij.

De zesde boetsalm - Psalm 130

Dit is een lied Hammaäloth, dat betekent een pelgrimslied. We kunnen denken aan de grote optochten op de grote feestdagen in Israël - naar Jeruzalem.

We kunnen het ook opvatten als de pelgrimstocht van het leven. Deze psalm gaat over onze weg door het leven. Het leven van de gelovige is inderdaad getekend in deze psalm.

De opbouw van de psalm

Vers 1 - 4	gebed om verhoring
Vers 5 - 6	vertrouwen/hoop
Vers 7 - 8	verlossing van Israël

Vers 1 - "Uit de diepten." Het woord betekent: diepte der zee. Het is een uitdrukking voor nood. Vergelijk Psalm 69 : 3 - "Ik ben gekomen in de diepten der wateren en de vloed overstroomt mij."

Hier is echte nood bedoeld, die de hele mens raakt. Het roepen tot God is een roepen uit doodsnoed.

Welke *diepten* zijn hier bedoeld? Al de zaken die tegen zitten: teleurstelling, relaties met mensen die stuk lopen, lijden van allerlei aard, doodsgevaar, het slechte bericht van een specialist. Ons leven gaat ook weleens door de diepten.

Die ervaringen zijn niet het enige. In die diepten wordt de dichter geconfronteerd met de HEERE. Hij moet voor Zijn aangezicht verschijnen. "Zo Gij, HEERE! de ongerechtigheden gadeslaat; HEERE! wie zal bestaan? Waar blijf ik dan? Dan blijf ik nergens."

De dichter stuit op zijn eigen zonde, zijn eigen ongerechtigheid, ongehoorzaamheid, liefdeloosheid en zonde in zijn hart. Al mijn

begeerten, gedachten en verlangens zijn met zonde bekleet.

Er komt schuld bij. Voor de dichter is het geen vraag of hij schuldig is. Voor hem gaat het erom, dat de HEERE hem vergeeft. Alles hangt daarvan af. Hij bidt dat de HEERE Zich in genade over hem ontfermt.

Vers 3 en 4 - In deze verzen vinden wij het motief voor zijn gebed. In vers 3 ziet hij meer op de mensen en in vers 4 op de HEERE.

Geen enkel mens kan voor God bestaan, als Hij let op de ongerechtigheden, als Hij die toerekent en bestraft - naar recht. Dan zou de HEERE mij voor eeuwig moeten straffen.

Zijn zonde heeft de dichter in de diepte gebracht. Van daaruit roept hij.

Maar de HEERE is barmhartig. De dichter zegt: "Bij U is vergeving." Vergelijk Nehemia negen, waar staat: "Doch Gij, een God van vergevingen, genadig en barmhartig, lankmoedig en groot van weldadigheid." Nehemia 9 : 17 en Daniël 9 : 9.

God wordt hier groot gemaakt; bij Hem is ontferming. De dichter put moed en troost uit wie de HEERE is!

De apostel Johannes schrijft in zijn brieven: "Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus de Rechtvaardige; en Hij is een verzoening voor onze zonden." 1 Joh. 2 : 1 - 2

Laten wij onze zonden oprecht belijden! Dat is de weg. Christus heeft het offer gebracht op Golgotha om onze schuld weg te nemen. God vergeeft om Christus' wil.

Vers 4 - “Maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt.”

Bij U is vergeving, komma. De zin gaat door! Opdat Gij gevreesd wordt.

Bij ons heeft “vrezē” een negatieve klank. In Psalm 130 is dat anders! De vreeze Gods is een positieve verhouding. Iemand die de HEERE vreest, is bij God geborgen.

De wetenschap dat God barmhartig is, dat er bij Hem vergeving is, dat is het fundament. De vreeze des HEEREN rust daarop. Het resultaat is: eerbied, ontzag, toewijding en nieuwe gehoorzaamheid.

Als er vergeving komt, dan komt er ook een ander leven. Dan komt er ook een ander verlangen. Wij mogen de HEERE ook bidden, dat wij Hem gaan volgen - een leven in de tere vreeze Gods.

Vers 5 en 6 - Op de belijdenis van de eerste vier verzen volgt nu het hopen en vertrouwen.

Hopen is een gespannen uitzien. De *hoop* richt zich op de HEERE. Dat geeft houvast. Voor de *hoop* wordt het beeld gebruikt van een anker. Zoals een schip vastligt aan een anker, zo kunnen wij vastheid vinden in de hoop.

“Mijn ziel wacht op de HEERE.” Alleen de HEERE kan hem redden uit de nood. Hij haalt hem op uit de diepte.

De dichter maakt een vergelijking: “Mijn ziel wacht op de HEERE, meer dan de wachters op de morgen.” Door deze vergelijking krijgt het “hopen op God” meer diepte. De psalmdichter heeft het op deze manier krachtig verwoord.

Wachters zijn verantwoordelijk. De donkere nacht duurt lang en de gevaren zijn dreigend. Wanneer komt eindelijk het morgenlicht?

Parallel aan het zinnetje “ik verwacht de HEERE” loopt “ik hoop op Zijn Woord”. De dichter hoopt op het Woord van God

en op de God van het Woord. Redding uit de diepte is alleen mogelijk wanneer de HEERE vergeeft.

Vers 7 - “Israël hope op de HEERE; want bij de HEERE is goedertierenheid.” De dichter geeft de *grond* voor zijn hoop aan. Hij looft God.

Goedertierenheid - genade, verbondstrouw.

Vers 7c - “Bij Hem is veel verlossing.” Omdat Hij goedertieren is, omdat Hij genadig is.

Bent u bang dat u te erg gezondigd hebt? Wanhoop niet! Gods genade is overvloedig.

Vers 8 - “En Hij zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden.” De dichter spreekt de zekerheid uit, dat de HEERE Israël verlossen zal van al zijn zonde.

Gods genade is veel groter, rijker en overvloediger dan de zonde van Israël. Hij wil vergeven.

Gespreksvragen

1. Hoe ervaart u vergeving van zonde?
2. Denkt u dat een mens de zekerheid kan hebben, dat zijn zonden vergeven zijn?
3. In vers vier staat een belangrijk woordje: opdat. Kunt u duidelijk maken waarom het een groot verschil maakt, of er staat *omdat* of *opdat*?
4. De psalm vertoont de drieslag ellende-verlossing-dankbaarheid. Herkent u het? Vandaag hoort u soms mensen zeggen: “Die volgorde kunt u net zo goed omdraaien.” Is dat juist?
5. In de prediking komen, als het goed is, de drie stukken aan de orde. Waarom is dit noodzakelijk? Heeft het ook te maken met het werk van God de Heilige Geest in het hart?
6. Hoe wordt onze *verwachting* door God beproefd?
7. De hoop beschaamt niet. Hoe kan het Bijbelse woord “hoop” spreken van grote zekerheid?
8. Het geloofsleven wordt door een levende *hoop* bepaald. (vers 5 en 7) Hoe kan het daartoe komen?
9. In de verzen 7 en 8 spreekt de dichter over Israël. Wat is de concrete inhoud van ons gebed voor Israël?

Aus tiefer Not schrei ich zu dir

Aus tiefer Not schrei ich zu dir, Herr Gott,
erhör mein Rufen.

Dein gnädig Ohr neig her zu mir und meiner Bitt es öffne;
denn so du willst das sehen an,
was Sünd und Unrecht ist getan,
wer kann, Herr, vor dir bleiben?

Bei dir gilt nichts denn Gnad und Gunst,
die Sünde zu vergeben;
es ist doch unser Tun umsonst auch in dem besten Leben.

Vor dir niemand sich rühmen kann;
des muss dich fürchten jedermann
und deiner Gnade leben.

Darum auf Gott will hoffen ich, auf mein Verdienst nicht bauen.

Auf ihn mein Herz soll lassen sich und seiner Güte trauen,
die mir zusagt sein wertes Wort.
Das ist mein Trost und treuer Hort;
des will ich allzeit harren.

Und ob es währt bis in die Nacht und wieder an den Morgen,

doch soll mein Herz an Gottes Macht zweifeln nicht noch sorgen.

So tu Israel rechter Art,
der aus dem Geist geboren ward,
und seines Gottes harre.

O bei uns ist der Sünden viel, bei Gott ist viel mehr Gnade.

Sein Hand zu helfen hat kein Ziel, wie groß auch sei der Schade.

Er ist allein der gute Hirt,
der Israel erlösen wird
aus seinen Sünden allen.

De brief aan een baas (Filemon)

Lezen: Filemon

Nuttig in je (bij)baan

Baaldag

Aan het eind van een lange werkdag in de kledingzaak moesten we altijd 'vakken'. Alle kleding moest weer langs de liniaal gelegd worden, zodat de klanten er de volgende dag weer naar hartenlust in konden graaien. Daarna werd de kassa opgemaakt en was het mijn taak om de vele vierkante meters te zuigen. Het ergste was de deurmat. Dat ding was aan het eind van de dag altijd een zandbak. De stofzuiger was al jarenlang aan zijn pensioenonderhandelingen bezig. Je moest zeker een keer of vijf over elke vierkante meter heen om een eindresultaat te bereiken dat tot tevredenheid strekte. Geduld hoort niet tot mijn eerste eigenschappen, dus hield ik het na twee keer voor gezien. Mijn baas riep me op de deurmat en wees me op mijn tekortkomingen. Ik nam het op voor de stofzuiger en vertelde hem dat met dit soort materiaal niet te werken was. Hij antwoordde met alle geduld: 'maar daar heb ik wat op gevonden, ik ga er dan nog drie keer overheen'. Dat was genadig van hem.

Onesimus

We hebben allemaal weleens zo'n dag waarop we het liefst van ons werk willen weglopen. Onesimus heeft het wel erg bont gemaakt. Hij was een slaaf in het huis van Filemon, een rijke inwoner van Kolosse of omgeving. Wat er precies gebeurd is weten we niet. We hoeven de zonde ook niet altijd uit te kristalliseren. Duidelijk is dat de verhouding tussen Filemon en zijn werknemer Onesimus zo verziekt is dat Onesimus

Ds. S.P. Roosendaal

uit onvrede of angst gevlucht is. Hij heeft zijn heil gezocht in Rome. In Rome kon je tenminste nog lekker anoniem zijn en lette niemand op een weggelopen slaaf. Trouwens, weglopen was voor Onesimus een enorm risico. Hoewel een slaaf niet werd afgebeeld zoals de foute voorbeelden uit de 18e eeuw bij ons bekend zijn, was hij zeker niet zo vrij dat hij zomaar weg kon lopen. Als hij gepakt werd, waar dan ook, dan betekende dat een stevige straf. Soms had zo'n straf zelfs de dood tot gevolg.

Paulus

In Rome ontmoet Onesimus Paulus. We weten niets over het hoe en wat, maar in elk geval heeft Onesimus via Paulus het evangelie gehoord en omhelsd. Paulus noemt Onesimus in vers 10 'een zoon'. Door genade is Onesimus in het huisgezin Gods opgenomen. Hij heeft een ander leven gekregen. Nog steeds is hij slaaf, maar nu een slaaf van Jezus Christus. Een dienaar die volstrekt betrouwbaar is in de toewijding aan zijn Heere en Heiland. Wonderlijk, hoe de Heere onze ongehoorzaamheid kan ombuigen en ons met Zijn liefde inwint voor de dienst aan de enige Heer. Als je de Heere leert kennen levert dat ook een echte verandering op. Misschien niet eens altijd aan de buitenkant. Onesimus werd van slaaf slaaf. Hij werd niet opeens een vrij man in maatschappelijke zin, maar geestelijk werd hij vrijer dan hij ooit was geweest.

Verrast

Wat zal Onesimus hebben opgekeken toen zijn evangelist zijn oude baas bleek te

kennen. Paulus had Filemon waarschijnlijk ontmoet in Kolosse. Daar was Filemon tot geloof gekomen en in zijn huisgezin was een christelijke gemeente gegroeid. Nu had Paulus de mogelijkheid om Onesimus een paar dingen aan te raden. Hij had kunnen zeggen: ach, je bent nu toch een vrij man. Ga maar en zondig niet meer. Hij had Onesimus ook als zijn eigen knecht in dienst kunnen nemen tegen levensonderhoud en hem zo in dienst van het evangelie kunnen gebruiken. Maar dat doet Paulus allemaal niet. Hij stuurt hem terug, maar niet zonder dat hij eerst een brief aan Filemon schrijft. Onesimus zal verrast geweest zijn dat Paulus Filemon kende. Filemon zal verrast geweest zijn dat Paulus hem schrijft.

Filemon

Niet veel mensen konden in die tijd lezen en schrijven. Kon Filemon zelf lezen? Post krijgen was in elk geval al een unicum. Ik stel me voor dat Filemon met zijn gezin rond het vuur heeft gezeten. Een speciaal moment: een brief van de apostel Paulus aan hun huisgezin. Wat een eer. Waarschijnlijk was Appia zijn vrouw, en Archippus kan goed hun zoon geweest zijn. Samen hebben ze de brief gelezen.

Het is prachtig om te zien hoe tactisch Paulus zijn brief opbouwt. Hij begint met hem te prijzen voor zijn geloof en liefde tot de Heere Jezus (vers 5). Hij vertelt over de vreugde die het oplevert dat in de gemeente van Filemon zoveel kennis over het geloof in Jezus is. En dan komt hij tot de kern. Hij heeft een verzoek aan Filemon, maar eigenlijk is het verzoek vanuit het evangelie een opdracht. Filemon was als baas niet gewend om opdrachten te krijgen. Hij deelde zelf de lakens uit. In deze brief zegt Paulus in vers 8 dat hij vrijmoedigheid heeft om een opdracht aan Filemon te verstrekken.

Lees nog eens vers 10. In de HSV is het prachtig vertaald: 'Ik doe een beroep op u ten behoeve van mijn zoon, (en dan verwacht je zijn naam!) die ik heb voorgebracht toen ik in de boeien geslagen was... (lange stilte)... Onesimus.

Ik denk dat Filemon op dit punt van zijn stoel gevallen is. Paulus in combinatie met Onesimus. Dat past niet bij elkaar. De heilige apostel en die verdorven slaaf. Nee, dat past niet bij elkaar.

Woordgrapje

Ogenblikkelijk volgt een bijzondere zin in vers 11. Paulus maakt een woordspeling op de naam van Onesimus. Hij beseft wel dat deze boodschap enorme weerstand bij Filemon moet wakker roepen. Onesimus betekent: bruikbaar. Veel slaven heetten in die tijd zo. Nu zegt Paulus: 'vroeger was hij nutteloos (a-chrestos), maar nu is hij zeer nuttig (eu-chrestos). De onbruikbare is bruikbaar geworden omdat de Heere hem nuttig heeft gemaakt.

Vanaf vers 16 gebruikt Paulus daarom een mooie climax: Onesimus vertrok als slaaf (16a), hij werd een geliefde broeder (16b) en nu komt hij terug als een medegelovige (17). Daarom: aanvaard hem!

Genade

Paulus vraagt om Filemons genade. Dat is voor deze man een groot offer geweest. Eigenlijk moest hij deze slaaf zwaar straffen, maar Paulus wijst Filemon op Gods bijzondere weg. Soms moeten we van elkaar gescheiden worden opdat we elkaar eeuwig zouden winnen (vers 15). Filemon wordt opgeroepen om de genade van de Heere te aanvaarden in de ontvangst van zijn ontrouwe slaaf. In vers 19 noemt Paulus dat Filemon zelf in het krijt staat. Als je immers zelf genade hebt leren kennen door het geloof, dan weet je hoeveel jou vergeven is. Of

beter gezegd: je weet dat je meer vergeven is dan je zelf ooit zult beseffen. In dat licht is de genade aan ander een peulenschil. Maar ja, er moet ook recht gedaan worden. Genade werkt nooit over de zonde heen. Je mag de fouten in je leven niet onder het tapijt schuiven. Als er betaald moet worden, dan zal er ook na genade betaald moeten worden.

Middelaar

Paulus springt daarom in de bres. Hij schrijft aan Filemon dat hij zelf de schuld op zich neemt. Doe maar alsof ik bij jou een rekening heb openstaan, zegt hij in vers 18. Die houding heeft Paulus maar op een adres geleerd. En dat is bij de grote Middelaar tussen God en mensen, de mens Jezus Christus. Hij wilde de gestalte van een slaaf aannemen (Filippenzen 2), opdat weggelopen slaven in vrijheid gesteld zouden worden. Hij heeft tegen de Vader gezegd: Ik zal gaan om uw welbehagen te doen. Ik zal de schuld betalen die uw slaven op zich geladen hebben. O, wat een eeuwige zegen als in jouw leven een brief binnenkomt van deze Middelaar. Een brief die Hij met Zijn eigen bloed heeft ondertekend (vers 19). De Heere Jezus wil het over jouw leven tegen de Vader zeggen: ‘aanvaard hem dan zoals U het Mij zou doen’ (vers 17b). Deze Middelaar laat Zich kennen in Zijn Woord. Hij verbindt Zijn gezegend werk met heel gewone mensen. Ja, zelfs met weggelopen slaven.

Houding

Tegelijk betekent dat iets voor de manier waarop je zelf aan het werk gaat. Soms kun je je een slaaf voelen van een systeem. Misschien een beoordelingssysteem, een schoolsysteem of een salarissysteem. Voor je het weet loop je weg voor waar je toe geroepen bent. Genade verandert niet altijd het systeem. Paulus schafte de

slavernij niet af. Dat hoefde ook niet, want hij veranderde het systeem van binnenuit. Hoe het afgelopen is weten we niet. Maar als Filemon gedaan heeft wat Paulus hier zegt, dan hebben twee broeders elkaar in Jezus’ liefde omhelsd. Dan heeft Filemon Onesimus in Christus aanvaard en dan is Onesimus Filemon in Christus gehoorzaam geworden. Twee houdingen die door genade gekleurd zijn. Overweeg die genade eens voor je eigen werk! Ben ik door genade nuttig geworden? Nuttig omdat de genade mijn houding heeft gekleurd?

Gemeente

Soms lopen mensen in de gemeente weg. Ik denk aan jongeren die een poosje ‘rum-springen’. Ze vluchten soms helemaal naar Rome om daar in alle anonimiteit hun weg te overdenken. Durven we ze ook los te laten? Vertrouwen we erop dat de Heere op alle plaatsen mensen als Paulus plaatst? Ben je zelf misschien zo’n Paulus die ‘rum-springers’ in de kraag vat? Laten we niet in paniek raken als onze kinderen voor een tijd van ons gescheiden zijn, opdat we ze eeuwig terug zouden krijgen (vers 15). Dat vraagt wel om ons gebed: Heere, schenk ze Uw genade en maak ze bruikbaar in Uw Koninkrijk’.

Gespreksvragen

1. Vertel elkaar eens van je eigen baaldagen. Hoe vaak komt dat voor en wat doe je dan?
2. Wat betekent het om een slaaf van Christus te worden? Welke boeien lever je in?
3. Lees met elkaar vers 15 nog eens, aan welk verhaal in het Oude Testament kun je denken?
4. Vind je dat Paulus slavernij ter sprake had moeten brengen? Waarom wel/niet?
5. Hoe kun je een Paulus zijn in jouw omgeving? Welke vragen zou je stellen?
6. Lees vers 6. Waarom is kennis in de gemeente zo belangrijk?

Ds. Roosendaal heeft totaal 6 schetsen voor ons geschreven. Er volgen er nog 4.

Sprekers voor de mannenthemadagen in D.V. 2018

Thema voor dit jaar is: ‘Wees stil’ (Stil zijn voor God en wachten op Hem).

- **14 april Tholen:** ds. A.D. Fokkema (Kerkwerve) en ds. E.Gouda (Nieuw-Lekkerland)
- **21 april ‘t Harde:** ds. H. Korving (Urk) en ds. W.J. Westland (Lelystad)
- **6 oktober Veenendaal:** ds. L. A. den Butter (Culemborg) en ds. M. Messemaker (Nijkerk)
- **10 november Ridderkerk:** ds. A.D. Fokkema (Kerkwerve) en ds. J. Th. Pronk (Sirjansland)

De CGK-predikanten nemen de Bijbels-theologische lezing voor hun rekening en de Hervormde predikanten de praktisch-pastorale insteek.

Jaarverslag 2017 van de Christelijke Gereformeerde Mannenbond

Geachte broeders,

In het jaar 2017 mochten de volgende activiteiten plaatsvinden:

Ledenvergadering

Op zaterdag 4 maart hielden we onze jaarlijkse ledenvergadering in gebouw 'De Schakel' van de Adventkerk te Baarn. Ds. C.J. Droger, onze voorzitter, opende de vergadering met een meditatief woord over Psalm 42. Daarna werd het jaarverslag van de secretaris en de penningmeester besproken. Besloten wordt om de contributie in 2018 met 2.50 Euro te verhogen. Op dit moment is er in de kas een klein tekort. Br. Kok stelt 'De Saamwerker' aan de orde. Er is tevredenheid over de inhoud en de lay-out van het blad. Er vond een bestuursverkiezing plaats. In de plaats van ds. W.E. Klaver werd ds. W.A. Capellen in het bestuur gekozen. Ds. H. Peet, toen nog te Bunschoten, sprak na de pauze over het onderwerp: 'Gereformeerde prediking, anno 2017'. We zijn dankbaar, dat we in eensgezindheid en liefde bij elkaar waren.

Bondsdag 2017

Onze bondsdag werd gehouden op zaterdag 28 oktober in de Oude Kerk te Putten. Het was een heel bijzondere Bondsdag. Immers, samen met de Herv. Geref. Mannenbond, de Herst. Herv. Mannenbond en de mannenbond van de Geref. Gem. werd deze dag georganiseerd. Een dag die in het teken stond van 500 jaar Reformatie. Prof. dr. A. de Reuver sprak over het onderwerp: 'Luther en de rechtvaardigmaking' en dr. P.C. Hoek over: 'Calvijn en de heiligma-

king'. Deze bijzondere Bondsdag werd goed bezocht. Er mag dankbaarheid zijn tot de Heere. We mochten deze gezegende dag immers uit Zijn hand ontvangen. Tijdens deze dag werd er, zoals gewoonlijk, een brief gestuurd naar koning Willem Alexander om hem Gods zegen toe te wensen bij de taak en roeping die hij mag vervullen.

Themadagen

Het initiatief voor deze dagen ligt bij de Herv. Geref. Mannenbond en onze Mannenbond. De predikanten Post en Van Capellen hebben zitting in de landelijke themadagen commissie.

Op 18 maart werd er een themadag gehouden in Veenendaal. Ds. J. Belder en ds. G.R. Procee spraken over het onderwerp: 'Uitzicht ja/nee?'. Op 1 april kwam men in Tholen bij elkaar om een themadag te houden. De predikanten P. van der Kraan en C.J. Droger behandelden het onderwerp: 'Reformatie, toen en nu'. De mannen-themadag in 't Harde werd gehouden zaterdag 7 mei. Het thema was: 'Heilszekerheid'. Ds. D.J. Budding sprak over: 'Gods genade om Christus geschonken' en ds. J. Westerink over: 'Gods recht door Christus volbracht'. De belangstelling voor deze dagen is wisselend.

In 2018 komen er vijf regio's met een gezamenlijk, landelijk thema: 'Weest stil. Stil voor God, wachten op Hem'. God zegene deze bijeenkomsten en de toerusting, die op deze dagen uit Zijn Woord ontvangen mag worden.

Districten

District Friesland heeft op 27 februari een avond gehouden met als spreker ds. G.J. Capellen over het onderwerp 'Identificatiefiguren'. Op de laatste maandag van november heeft ds. J. Bos gesproken over het onderwerp 'Rechtvaardigmaking, heiligmaking en heerlijkmaking'. Op 25 april sprak prof. dr. M.J. Kater voor het district Noordwest Veluwe over het onderwerp 'Het preken en spreken van de kerk'. In de andere regio's functioneren de districten onvoldoende.

Bestuur

Uw bestuur heeft in 2017 drie keer vergaderd. We zijn dankbaar voor de goede, broederlijke sfeer binnen het bestuur. Br. H. Vlastuin heeft het bestuur verlaten vanwege andere kerkelijke taken. Br. E. Hofstee heeft eveneens aangegeven het bestuur te verlaten wegens gezinsomstandigheden. We danken beide broeders hartelijk voor hun inzet binnen onze bond.

Beide broeders vertegenwoordigden districten. Het districtsgebeuren loopt terug. Daarom heeft het bestuur besloten deze vacatures niet op te vullen. Wel moeten artikel 7 van de statuten en artikel 4 van het huishoudelijk reglement daarvoor worden aangepast. U hebt hierover reeds een schrijven ontvangen en we hopen er vanmiddag (17 maart 2018) over door te spreken.

De Saamwerker

Ook in het jaar 2017 mocht 'De Saamwerker' vier keer verschijnen. Er is een goed contact met de heer Veenema van Drukkerij Holland te Alphen aan de Rijn. We danken prof. Hofman voor zijn bijdragen in het afgelopen jaar. U hebt inmiddels gemerkt dat ds. S.P. Roosendaal is begonnen aan een aantal schetsen vanuit het Nieuwe Testament. Ds. H. van der Ham hoopt dit jaar zijn schetsen over de wraakpsalmen af

te ronden. Voor kopij/verslagen vanuit de districten houdt de redactie zich hartelijk aanbevolen. Het bestuur heeft besloten om niet over te gaan tot digitale verzending. Een speciale websitecommissie heeft namens het bestuur hier onderzoek na gedaan en kwam tot de conclusie dat we dit nu, gezien de samenstelling van onze achterban, niet moeten doen.

Website

Vanuit het bestuur is een websitecommissie gevormd. Achter de schermen wordt er gewerkt aan een grondige restyling van onze website.

Opvoedingsondersteuning

Samen met andere bonden binnen onze kerken is er ook in 2017 door de werkgroep weer veel gedaan. Men richt zich op de heel jonge jeugd. De werkgroep wil het geheel van de kerken dienen. Kerkenraden worden benaderd om samen met hen na te denken o.a. over de vraag: hoe kunnen we tijdens de huisbezoeken aandacht schenken aan de opvoeding? Hoe kunnen we een gemeentevond beleggen met een passend onderwerp rondom opvoeding? Ons bestuurslid, br. Bokhorst heeft zitting in de werkgroep.

Contacten

De mannenbond heeft goede contacten met andere mannenbonden. Het overleg om te komen tot een gezamenlijke bondsdag verliep in een bijzonder goede sfeer. Iets om heel dankbaar voor te zijn. Verder is er een goed contact met de bond van Chr. Geref. Vrouwen en ook met het LCJ en de CGJO. Binnen de werkgroep 'Opvoedingsondersteuning' ontmoeten we elkaar regelmatig.

Ledenbestand

We gedenken onze leden die in 2017 zijn overleden en wensen hun nabestaanden de troost en genade van de Heere Jezus Chris-

tus toe. Gods nabijheid wensen we hen toe, opdat Zijn troost in verdriet en rouw ontvangen wordt. Twee mannenverenigingen zijn opgeheven: de mannenvereniging te Enschede en te Genemuiden. Broeders, we hebben duidelijk te maken met vergrijzing. Sommige jongere broeders hebben vaak een vertekend beeld van een mannenvereniging. Probeer ze eens een avond mee te krijgen. Aan u de taak om propaganda te maken voor uw vereniging! Op dit moment zijn er 38 verenigingen met 531 leden aangesloten bij de mannenbond. Helaas, lukt het nog steeds niet om contact te krijgen met verenigingen die niet bij de bond zijn aangesloten.

Ten slotte

Aan het einde van dit jaarverslag spreken we onze dank uit naar de HEERE, onze God. Hij stelde ons in staat om het werk voor onze mannenbond te doen. In psalm 90 vers 17 lezen we: 'De lieflijkheid van de HEERE, onze God, zij over ons, bevestig het werk van onze handen over ons, ja, het werk van onze handen bevestig dat'. In dat gebed vraagt de dichter of God het werk van onze handen wil zegenen en bevestigen. Dat vragen we aan de HEERE voor het werk voor de mannenbond. Want het belangrijkste is, dat we tijdens de Bijbelbesprekingen met elkaar de lieflijkheid van de HEERE proeven. Ja, de HEERE is geen God van verveling, maar van lieflijkheid en genade. Zijn Woord is een goudmijn: om nieuwe en oude schatten op te delven. Wie verlangt er niet naar om het Woord telkens te onderzoeken: wat zal er met elkaar weer als goud opgedelfd worden? Als we daar als mannenbond dienstbaar aan mogen zijn, is dat een grote zegen van onze God!

A. Kok, secretaris
maart 2018

Kerk

Vereniging

We zijn langzaam maar zeker aan het einde van het vergaderseizoen gekomen. Wat gaat het “winterseizoen” weel snel voorbij. Hopelijk mag u terugblikken op goede, gezegende vergaderavonden. Ongetwijfeld zullen de besturen alweer nadenken over de invulling van het a.s. vergaderseizoen. Op 17 maart hebben we een goede ledenvergadering mogen ontvangen. De belangstelling is wel eens meer geweest. Het was een koude dag buiten, maar we mochten vergaderen in een “warme” sfeer. Huishoudelijke zaken werden op een goede wijze besproken en afgehandeld. De voorgestelde wijzigingen van onze statuten en huishoudelijk reglement werden aanvaard. Dat betekent concreet dat vanaf 2019 de huishoudelijke zaken voortaan voor het begin van de Bondsdag zullen worden gehouden. De jaarverslagen van de secretaris en de penningmeester zullen de besturen van tevoren worden toegezonden. Datzelfde geldt ook voor de verkiezing van een bestuurslid. Toch wel een stukje weemoed. Vele jaren zijn we in Baarn altijd hartelijk ontvangen en werd er goed voor ons gezorgd. Na de pauze hield onze voorzitter een referaat over de betekenis van de Reformatie in onze tijd. Er werd met aandacht geluisterd. Heel fijn, dat hij op zo korte termijn ds. Capellen kon vervangen. Ds. Capellen was wegens griep verhinderd. De komende maanden ligt het verenigingswerk stil. Alles heeft zijn tijd. We wensen u allen toe de onmisbare zegen van de Heere. Gode bevolen!

Een hartelijke groet, namens het bestuur
A. Kok (secretaris)

Even aandacht voor:

- Bondsdag zaterdag 13 oktober in de Chr. Geref “De Tabernakel” te Ede. Aanvang 10 uur. Spreker: Prof. dr. M.J. Kater. Zijn onderwerp zal te maken hebben met het 400-jarig bestaan van de Dordtse Leerregels.
- Uiterste inleverdatum kopij voor De Saamwerker nummer 3-2018: zaterdag 25 augustus 2018.

Voor alle data geldt D.V.

De kerk

BGD. Geloofsleer door dr. J.van Genderen en dr. W.H. Velema.

Hoofdstuk 15: de Eschatologie, leer van de laatste dingen.

54.1 Bijbelse uitgangspunten

1. Hierbij denken we na over het laatste, definitieve en uiteindelijke handelen van God over Zijn beloften m.b.t. de toekomst en de verwachting die daarvoor wordt opgeroepen.
2. De bijbelse toekomstverwachting is niet het resultaat van onze inzet, maar van Gods daden.
3. In het O.T betekent 'het laatst der dagen' niet altijd de allerlaatste tijd, maar soms ook wel: Zoals Hab,2:3 en Mal,4:1.
4. Enkele lijnen van de verwachting in het O.T
 - a. Het gaat zowel over heil als onheil. (Amos 5:18 en Jes.2:10-19)
 - b. Het gericht zal wereldwijd zijn, zowel oordeel als vrijspraak. (Jes.2:1-5; Zach.2:11)
 - c. Er breekt een heerlijke toekomst aan, nieuwe hemel en een nieuwe aarde. (Jes.11:1-10)
 - d. Het komende rijk van de Messias zal de hele wereld omvatten.
 - e. Vaak lijkt het te gaan om geen ziekte enz. meer maar ten diepste gaat het om het geestelijk heil, Jes.11:9: de aarde zal vol zijn van de kennis van de HEERE zoals de wateren der zee bedekken.
 - f. Zij gaat gepaard met grote blijdschap: Jes.25:9.

Ds. A.K. Wallet

5. De lijnen uit het O.T worden in het N.T door getrokken. De gemeente leeft tussen vervulling en voleinding. De opstanding van Christus is het fundament van het toekomstige. De gelovige leeft in de spanning tussen het reeds en het nog niet. Zo bidden wij om de komst van het Koninkrijk en danken God dat Hij ons reeds overgebracht heeft in het Koninkrijk van Zijn liefde.
6. Heel het N.T. is vol van de toekomstverwachting. Matth.25 maar ook Joh.5:24-29. Ook in de brieven klinkt het verlangen door naar wat God doen zal. (1 Kor.15)

54.2 Nieuwere opvattingen

Bv. Sommigen beweren dat de nieuwe aarde door ons mensen verwerkelijk zal worden. Anderen dat het toekomstige rijk reeds gekomen is. Weer anderen vinden het allemaal maar mythologisch spreken. Chiliasten spreken over de duizendjarig rijk voorafgaande aan het uiteindelijke rijk van God, enz.

54.3 Het voortleven na de dood; de wederkomst van Christus; de voleinding der eeuwen.

Par.55. Het voortleven na de dood

55.1. De onsterfelijkheid van de ziel

In praktisch alle godsdiensten is er een besef dat er leven na de dood is. Men kan er een algemeen protest tegen de dood in zien, een onuitroeibaar besef in het hart naar een voorgaand leven.

55.2. De tussentoestand in discussie

Het gaat hier over de situatie van de gelovige tussen sterven en de wederkomst. Sommige theologen geloven niet in de opname van de ziel bij het sterven. De mens zou alleen maar aan deze kant van het graf leven: maar zijn eindige leven zal eeuwig voor Gods aangezicht staan en dergelijke bedenkingen meer.

55.3 Wat zegt de Schrift?

Soms spreekt het O.T zich niet zo duidelijk uit over leven na de dood, zoals bv. in Ps.115. Toch zijn er voldoende schriftbewijzen van uit het O.T die op het voortbestaan van de mens wijzen: Ps.49: Maar God zal mijn ziel redden van de macht van de dood. Ps.73:23-26. Denk ook aan Henoeh en Elia die door God ook lichamelijk zijn opgenomen. Verder Jes.26:19 en Daniël 12:2. Het N.T is er nog duidelijker over. De toekomst staat hier in het licht van de opstanding van Christus. Jezus Zelf: God is niet een God der doden maar der levenden, dus ook van Abraham, Izak en Jakob (Luc.20:38); Jezus, tot de moordenaar: Heden zult u met Mij in het paradijs zijn. Luc.23:43. Denk aan Fil.1:23, waar Paulus belijdt: Ik wenste wel ontbonden en met Christus te zijn. Zie ook: 2 Kor.5:8; Rom.8:38 v. Hand.7:59: Stefanus. Joh.11:25; Op.6:9-11 Andere voorstellingen moeten wij afwijzen: vagevuur; zielsverhuizing (incarnatie); zielenslaap.

55.5 Het leven in gemeenschap met Christus

Het leven in gemeenschap met Christus is ene leven in het Vaderhuis (Joh.14:3). Het geloof is een ononderbroken werkelijkheid: hier op aarde en het vervolg in de hemel. Het gaat tenslotte niet om het schoon van de hemel, maar om met de Heiland te zijn in de hemel (Joh.17:24). Er zijn twee elementen tussen sterven en opstanding:

Het is rusten en wachten. Men mag al genieten van de beloofde heerlijkheid totdat Christus als Verlosser verschijnt (Calvijn, Inst.111,25.6). Wie in de Zoon gelooft, heeft het eeuwige leven, maar. (Joh.3:36 1 Thes.4:17).

Voor de gelovigen liggen de kleine horizon van het einde van zijn leven op aarde en de grote horizon van de voleinding in elkaars verlengde.

Vragen

1. Zegt het ons iets dat er toch in alle godsdiensten op welke wijze dan ook iets is van leven na de dood geleerd wordt? De seculiere mens zegt alleen te geloven in het hier en nu: dood is dood. Op welke manieren komt dat in onze tijd sterk tot uitdrukking? Denk aan termen als voltooid leven en de visie op gehandicapt leven en abortus.
2. Er zijn volgens opiniepeilingen altijd meer mensen die in de hemel geloven dan in hel. Wat zou de achtergrond daarvan zijn? Wat geeft het verschil in prediking of men gelooft in het bestaan van de hel of niet?
3. Wat wordt beleden in onze Catechismus vr.57. van het sterven van de gelovigen? Bekijk ook de teksten die eronder staan.
4. Hoe is de verhouding van vreugde in het leven voor ons sterven en daarna? Zie vr.58 en de teksten eronder.
5. Welke zekerheid hebben de gelovigen van hun ten hemel gaan bij het sterven? H.C.vr.49
6. Wat wordt in art.9 van de Ned.Geloofsbelijdenis beleden van het zijn van de gelovigen in de hemel? En hoewel deze leer...

Vragen staat vrij

Ds. A.K. Wallet

Een lid van een MV stelde de volgende vraag: Wat moet verstaan worden onder de rechtvaardiging in de vierschaar der consciëntie? Vroeger hoorde je dat nog wel eens noemen, waarom nu niet meer?

Het is een boeiende vraag die hier gesteld wordt. Ik keek nog eens naar het eigen schriftje van ds. Keuning dat gold als leerstof tijdens de belijdeniscatechisatie. Dan wordt gevraagd: wat is de rechtvaardigmaking? Die rechterlijke daad van God, waardoor Hij de zondaar vrijspreekt van schuld en straf en hem recht geeft op het eeuwige leven op grond van Christus verdienste, welke God uit genade hem toerekent (Z.23) (in deze bewoording is deze zin bekend). Maar dan de volgende: Waarin wordt deze onderscheiden?

- a. In een dadelijke rechtvaardigmaking in de vierschaar Gods (valt samen met de levendmaking en is aan de zijde Gods)
- b. In een lijdelijke rechtvaardigmaking of rechtvaardigmaking in de vierschaar van de consciëntie (daardoor wordt de zondaar in zijn bewustzijn gerechtvaardigd en ontvangt hij volle vrede (Rom.5:1).

In het catechisatieboekje van ds. J. Jongeleen: Wat bedoelen wij met de lijdelijke rechtvaardiging? De rechtvaardigmaking in de consciëntie, waardoor de zondaar kennis in zijn hart ontvangt, door God gerechtvaardigd te zijn. Een volgende vraag: wat moeten wij helder voor ogen houden? Antw. Dat de beide momenten in wezen één zijn.

In het boekje: Een levend lidmaat van ds J.H. Velema worden deze onderscheidingen niet gebruikt, wel die van het onderscheid tussen: geloofs zekerheid en geloofsverzekerdheid.

Wat wordt met vierschaar bedoeld? Met vier scharen wordt bedoeld: vier tafels als een rechthoek geplaatst met achter die tafels vertegenwoordigers van het recht. Het is het beeld van een rechtszaak. We vinden daar:

1. De Rechter: God
2. De wet
3. De aanklager die op grond van de wet beschuldigt, waarbij het geweten gaat spreken (z.23)
4. De Voorspraak of Borg
5. De aangeklaagde die tussen de scharen stond.

Nu proeven we achter de vraag: dienen wij dit ook zo te beleven? Het is duidelijk dat we, zoals ook in z.23, de zaken die hier genoemd worden dienen te leren kennen in ons geloofsleven.

Het is dan wel de vraag: is het een vereiste dat het op een bepaalde dag en op een heel indrukwekkende manier in ons bewustzijn gekend moet worden.

Zo wordt het wel voorgesteld. Als men dit op deze wijze niet kent dan staat men nog vóór de zaak en is men nog niet in geloofsbewustzijn zijn schuld kwijt. Het kan zijn dat iemand dat op deze wijze beleeft, zie ook BGD, 567. Maar toch kan dan het Evangelie tot een nieuwe wet worden.

De meest gewone wijze is toch anders. Wel wil ik met nadruk zeggen dat de rechtvaardiging wel dient gekend te worden in het persoonlijke leven met God.

Soms hoor je mensen die niets meer schijnen te missen en hoeven te leren in het geloofsleven. Dan denk ik: zijn er dan geen oefeningen in het geloof meer? De Bijbel spreekt over een opwas, een groeien in de genade en kennis van Jezus Christus.

Andere teksten leren dat wij niet bij de eerste beginselen, of bij het nog drinken van de melk moeten blijven staan, maar dat er dient te zijn een voortgang en een verlangen naar meer vaste spijzen.

Misschien wordt dat te weinig gepreikt in onze tijd. Soms krijg je de indruk dat je alles al hebt. Soms wordt heel de gemeente geacht gered te zijn.

Hoe dan? Allereerst dient gewezen te worden op de noodzaak van persoonlijke bekering. Maar dan ook dat er nog meer te verkrijgen is. Er dient gewezen te worden op het feit dat er gradaties zijn in de genade: wassen/groeien (2 Petr.3:18).

We zouden het een organische groei kunnen noemen. Zoals een plant groeit van een heel klein sprietje tot een plant met vrucht, zo gaat het ook toe in het geestelijke leven. Aanvankelijk is er het betrokken zijn op het Woord, maar bij de voortgang komt er meer zicht op het borgwerk van Christus. En dan vervolgens op de rechtvaardiging die door het geloof gekend mag worden.

Prof. Kremer spreekt over een proces in het weergaloos heldere boekje van hem, blz 74 van 'Priesterlijk prediking'. Elke predikant

en kandidaat moet het lezen en herlezen. Door het lezen en de prediking van de heilsfeiten en toch ook wel de heilsorde wil de Heilige Geest verdiepend in ons leven werken.

Dan kunt u soms uw geloofsleven zien getekend en mag u er uw hart bij leggen. Tenslotte is het beter niet te spreken over rechtvaardigmaking, maar over rechtvaardigverklaring. God spreekt mij vrij alleen op grond van het offer van Christus. Ik word niet langzamerhand rechtvaardiger, maar ik word als een totaal zondig mens gerechtvaardigd. Ik leer dan dat ik niets meer heb aan verdienste, maar alleen de gerechtigheid van Jezus Christus, die mij wordt toegerekend.

Zo kan ik er oog voor krijgen dat die gerechtigheid ook mijn deel is. Dan worden we zo klein voor God en roemen in vrije gunst alleen.

Ik lees in de Dordtse Leerregels, 1,12 dat we bij het kennen van deze vruchten, deze met een geestelijke blijdschap en heilige vermaking waarnemen. We noemen dat de 'syllogismus practicus' (sluitrede uit de praktijk). Rom.5:1 kun je dan niet meer met droge ogen lezen.

Wat kunnen we blijvend van de Reformatie leren?

Ds. C.J. Droger

Deel 1

Inleiding

Het zal aan niemand van ons ontgaan zijn: christenen wereldwijd hebben vorig jaar erbij stilgestaan dat 500 jaar geleden de Reformatie begon. Met een veelvoud aan activiteiten en publicaties is dit bijzondere gebeuren herdacht. Ook in de Geref. Gezindte is dat volop gebeurd. Bijzonder in dat verband is de gezamenlijke bondsdag van vier mannenbonden in de Oude Kerk van Putten geweest. We mogen met grote dankbaarheid daarop terugzien.

Nu het herdenkingsjaar voorbij is en we volop bezig zijn met de herdenking van de synode van Dordrecht (1618/9), mag de vraag gesteld worden wat de 'winst' is van het herdenken van de Reformatie. Anders gezegd: wat kunnen we blijvend leren van de Reformatie? En als we dat doen, hoe brengen we dat dan in de praktijk? Daar gaat dit artikel over.

Als ik het goed zie, kunnen we op zijn minst vier dingen van de Reformatie leren. Dat is:

1. het Woord van God heeft centraal te staan;
2. de rechtvaardiging is de kern van het Evangelie;
3. Gods gemeente is een zingende gemeente;
4. reformatorische christenen hebben te streven naar een heilig leven.

1. Het Woord van God heeft centraal te staan

Als we over de Reformatie van de 16e eeuw nadenken, is dit het eerste wat in het oog

springt. Het Woord van God kwam weer centraal te staan. Na het tijdvak van de nieuwtestamentische kerk was er al heen snel van alles aan het Woord van God vast gaan slibben. Menselijke overwegingen, pauselijke besluiten, decreten van kerkelijke vergaderingen, theologische vondsten, ze waren al meer het zuivere en eenvoudige Woord van God gaan overwoekeren. De paus van Rome was steeds belangrijker geworden, de Mariaverering was toegenomen, het duidelijke Woord van God was steeds onduidelijker geworden. Omdat het steeds meer verduisterd raakte door wat mensen ervan vonden.

Het begin van de Reformatie kan niet los gezien worden van een nieuw verstaan van de Schrift. Luther ging het Woord van God lezen en de Geest bracht hem bij wat er werkelijk staat. Ook de andere reformatoren waren echte Schriftgeleerden die in het Koninkrijk van God onderwezen werden en uit het Woord nieuwe en oude dingen mochten voortbrengen. Wat zij in het Woord van God vonden, gingen zij doorgeven aan het volk. In de landstaal, in eenvoudige bewoordingen. Verschillende reformatoren, o.a. Johannes Calvijn, preekten hele Bijbelboeken van begin tot eind door in een zgn. lectio continua. En dan niet alleen in kerkdiensten op zondag, maar ook door de weeks. En steeds waren er mensen die kwamen luisteren en die een zegen onder deze prediking ontvingen. Wat de reformatoren in het Woord van God vonden, gaven zij ook door in hun geschriften. Als je ziet wat bijv. Calvijn aan het papier heeft toevertrouwd, raakt er diep van onder de indruk. Hoeveel commenta-

ren heeft hij niet geschreven, hoeveel traktaten over een bepaald onderwerp. En wie heeft zijn Institutie niet gelezen? Het is nog steeds een standaardwerk in de geschiedenis van de theologie en het lezen meer dan waard. Neemt u dan wel de vertaling van dr. C.A. de Niet, deze leest voortreffelijk en is heel goed te volgen.

En weet u dat de reformatoren er vaak ook een uitgebreide correspondentie op nahielden? Hoeveel brieven heeft Calvijn bijv. niet laten schrijven? Aan mensen van allerlei rangen en standen, aan mensen in allerlei situaties. En wat gebeurde er ook in deze brieven? Het Woord van God gaat erin open en mensen worden getroost, aangespoord en bemoedigd vanuit de Schriften.

En wat hebben alle reformatoren ontdekt? Dat heel de Schrift draait om Christus.

Een van de eersten die dat helder zag, was Luther. Het werd zelf een hermeneutisch principe voor hem. Als hij een tekst in de Schrift las, was het zijn vraag: wat zegt deze tekst over Christus? Was Christum treibet. En zag hij het even niet, dan bleef hij net zolang aan de boom van de tekst schud-den, totdat er een vrucht vanaf viel en het voor hem duidelijk werd wat die tekst over Christus in zich borg. Dat Luther daarin wel eens doorsloeg, is bekend. Zo noemde hij de brief van Jakobus een 'strooien brief', omdat hij er te weinig van Christus in vond. We nemen het hem niet kwalijk.

We vallen zijn hartstocht voor Christus van harte bij, ook al leidde dat soms tot bedrijfsongelukken.

Het blijft mooi wat hij schrijft in zijn woord vooraf op zijn uitleg van de brief aan de Galaten. Daar zegt hij: 'In mijn hart voert dit ene leerstuk de boventoon, namelijk het geloof in Christus, uit wie, door wie en in wie al mijn theologische gedachten dag en nacht in mij ontspringen en voortvloeien'. En ergens anders zegt hij: 'Ik heb op mijn

viool slechts één snaar die ik steeds bespeel: Christus'.

Inderdaad, Christus was voor de reformatoren het centrum van de Schrift. Heel het Oude Testament wijst heen naar Hem, roept om Hem, ziet uit naar Hem. En in de volheid van de tijd zendt God Zijn Zoon in deze wereld en volbrengt Hij het werk dat de Vader Hem te doen gegeven had. En het is de Heilige Geest die het werk van Christus uitdeelt en toepast. Op grond van het offer van Christus en van Zijn voorbede aan de rechterhand van de Vader daalt er een rijke zegen op aarde. Verloren mensen gaan erin delen, om Christus' wil. De theologie van de reformatoren is daarmee voluit trinitarisch. Het werk van de drie-enige God wordt erin ontvouwd en bezongen.

Op dit moment is het goed om aan elkaar te vragen: wat betekent het Woord van God voor ons? Wat betekent de Christus der Schriften voor ons? Hebben we wat in de Reformatie werd ontdekt of herontdekt ook in ons eigen leven mogen ontdekken? Schuilen we al bij Christus en achter Zijn bloed? We kennen allemaal het gevleugelde woord van Calvijn dat onder de bediening van de verzoening het bloed van Christus in de gemeente drupt. We hebben allemaal al heel wat keren onder die bediening gezeten. Zijn we al geraakt door een druppel van dat kostbare bloed?

2. De rechtvaardiging is de kern van het Evangelie

We hebben zojuist gezien dat voor alle reformatoren het Woord van God van de grootste betekenis is geweest. IJverig en getrouw hebben ze het uitgelegd en aangezegd. Alles hebben ze eraan gedaan dat de mensen in hun eigen taal de Schriften zouden kunnen lezen. We kunnen aan Luthers inspanningen denken om de Bijbel te vertalen in het Duits. Aan Calvijns

bemoeienissen met een goede vertaling van de Bijbel in het Frans. Vanuit het Woord van God bouwden zij hun theologie op, die terecht een theologie van het Woord genoemd kan worden. En wat stond er dan in de theologie van de reformatoren centraal? Is daar een kern in aan te wijzen? Een bepaald middelpunt waarom heen de theologie gegroepeerd is? Ik vertel u niets nieuws als ik u vertel dat de kern van de theologie voor de reformatoren de rechtvaardiging van de zondaar door het geloof in Christus is geweest.

Natuurlijk stond al eeuwen in de Schrift dat dat de kern van de theologie behoort te zijn. Maar wat er in de kerk van terechtgekomen? Alhoewel Augustinus zijn best had gedaan in de bestrijding van Pelagius, was het neo-pelagianisme toch de kerk binnengeslopen. De mens werd een plaats gegund in het ontvangen van het heil. Volgens de kerk kon hij een bijdrage leveren aan het ontvangen van Gods genade. Daarbij werd vooral gedacht aan de zgn. goede werken die de mens zouden helpen in het ontvangen van het heil. Daarbij namen de sacramenten van de kerk een belangrijke plaats in. Wie die niet gebruikte, kon moeilijk aan het heil komen. En zo werden de mensen aan het instituut kerk gebonden en er afhankelijk van gemaakt, in plaats van verbonden te worden aan Christus en Zijn volbrachte werk.

Luther was een van de eersten die het geheim van de rechtvaardiging herontdekte. In de Schriften en in zijn eigen leven. En sindsdien is hij op dit aambeeld blijven slaan in zijn geschriften en preken. In verklaring van Psalm 51 schrijft hij: 'Het eigenlijke thema van de theologie is de door de zonde schuldige en verloren mens en de rechtvaardigende God, die een Behouder is van die zondige mens. Al wat buiten dit thema om in de theologie gezocht of

bediscussieerd wordt, is dwaling en vergif. Heel de Schrift is erop gericht dat zij ons Gods goedertierenheid aanprijst, die door Zijn Zoon de in zonde en verderf gevallen mens herstelt tot gerechtigheid en leven'. Op andere plaatsen zegt Luther dat het artikel van de rechtvaardiging het artikel is waarmee de kerk staat of valt. En gelijk had hij! De andere reformatoren hebben dat voluit van Luther overgenomen. Denk bijv. aan het evenwichtige hoofdstukken over de rechtvaardiging in boek 3 van de Institutie van Calvijn.

En wat is het geheim van de rechtvaardiging? Calvijn zegt het zo: 'Met 'rechtvaardiging' bedoelen wij eenvoudig de aanneming waarmee God ons in genade aanneemt en voor rechtvaardig houdt. En wij zeggen dat die rechtvaardiging gelegen is in de vergeving van zonden en de toerekening van Christus' gerechtigheid'. En hoe komen we daaraan? Calvijn schrijft: Als wij door het geloof de gerechtigheid van Christus aannemen om bekleed met die gerechtigheid niet als een zondaar, maar als een rechtvaardige voor God te verschijnen'.

Het voert te ver om uitgebreid op dit onderwerp in te gaan, hoe belangrijk en leerzaam ook. Maar Luther had gelijk: dit is het artikel waarmee de kerk staat of valt. Dit is de spil van de theologie en daarmee van het geestelijke leven. God wil aan een zondaar de gerechtigheid van Christus toerekenen en door het geloof nemen we die gerechtigheid aan. Luther noemt het ook wel het aangrijpen van Christus door het geloof. Of het omhelzen van Christus, zoals een ring een edelsteen omvat. Wie dat doet, is rechtvaardig voor God. Van zo'n zondaar heeft Hij niets meer te eisen, omdat alles geëist is van Christus. In de geloofsomhelzing van Christus vindt er volgens Luther een 'fröhliche Wechsel' plaats: Hij krijgt mijn zonde, ik Zijn gerechtigheid. Wat een wonder als dat in je leven gebeurt!

En word je daar dan iets mee? Volgens Luther niet. We kennen allemaal zijn gevleugeld woord: 'Zo is de christen tegelijk rechtvaardig en zondaar (simul iustus et peccator), heilig en onheilig, vijand en kind van God'. Inderdaad, rechtvaardig voor God in Christus, zondaar in zichzelf tot aan het einde van zijn leven. Heilig en onheilig tegelijk. Een vijand en kind van God tegelijk. En zo blijf je arm in jezelf en word je steeds rijker in God!

Kennen we dit geheim in ons leven? Herkennen we wat de reformatoren hebben gezegd en geschreven over de rechtvaardiging? Is Zondag 23 van de Heidelbergse Catechismus, waarin dat allemaal zo mooi samengevat wordt, de beleving van ons hart? Inderdaad, de kern van het Evangelie en daarmee van de theologie van de reformatoren is de rechtvaardiging van de zondaar door het geloof in Christus.

Wordt vervolgd.

Boekbespreking

Halleluja

Bijbelstudies over de Psalmen

Ds. H. Korving

Prijs: €4,00

We hebben als redactie al eens eerder uw aandacht gevraagd voor een aantal Bijbelstudies geschreven door ds. H. Korving. Deze studies zijn verschenen in de serie 'Uit de schat van het Woord'. Ze zijn geschreven ten dienste van het verenigingsleven binnen de gemeenten. We denken aan mannenverenigingen, vrouwenverenigingen en Bijbelkringen.

Niet zo lang geleden is er een deeltje verschenen over de Psalmen. Psalmen zijn ons door God gegeven om ons te oefenen in de lofzang op Zijn grote Naam, om die lofzang ook gaande te houden.

De psalmen, geïnspireerd door de Heilige Geest, zijn ons gegeven om Gods kinderen te bemoedigen en te onderwijzen en te doen volharden in het prijzen van Gods Naam en deugden.

Ds. Korving behandelt op een grondige, heldere wijze 12 psalmen. Iedere Bijbelstudie wordt afgesloten met een aantal vragen. Op deze wijze kunt u wel een verenigingsavond 'vullen'. Aanbevolen!

De Bijbelstudies kosten €4,00 per stuk. U kunt ze bestellen bij: ds. H. Korving, De Noord 10A, 8321 BA Urk. Tel: 0527-687781. E-mail: hkorving@cgk.nl

A. Kok

Roem der hope

Jezus, mijn Verlosser, leeft!
En ook ik zal met Hem leven,
Dáár waar Hij Zijn zetel heeft.
Wat zou mij dan nog doen beven,
Nu het Hoofd, reeds opgewekt,
Al de leden tot Zich trekt?

Door een onverbreekb'ren band
Ben ik aan dat Hoofd verbonden;
Mijn van God gegrepen hand
Worde in Zijn hand gevonden;
En vergeefs grijnst dood en hel:
'k Zie op Jezus! 't Is mij wél.

't Geen ik afleg is de ellend;
't Geen ik wachte, kracht en leven;
't Leven, hier nooit recht gekend,
Wordt mij eeuwig dan gegeven:
De aardse korrel wordt gezaaid,
't Hemels lichaam wordt gemaaid.

'k Zal dan wonen bij mijn Heer!
Dit is mijn geloofsvertrouwen –
Ik zal Jezus in Zijn eer,
In Zijn koninkrijk aanschouwen;
Ik, ik zelf, verlost van 't vlees,
Vrij van zonden, vrij van vrees.

Richt uw geest dan hemelwaarts,
Heft uw zielen op naar boven,
Van de lusten dezer aard
Tot waar ge eeuwig wenst te loven;
Woont met hoop en hart en zin
Thans reeds bij uw Heiland in!

*Een lied van I. da Costa, naar
Jezus, meine Zuversicht, dat ge-
dicht werd door Louisa Henriette
van Oranje-Nassau, Keurvorstin
van Brandenburg, dochter van
Frederik Hendrik van Oranje en
Amalia van Solms. Zij was een
vrouw die veel strijd in haar leven
gekend heeft en al op 39-jarige
leeftijd naar haar Heiland mocht.*